

НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ О.О. БОГОМОЛЬЦЯ
Кафедра загальної і медичної психології

МЕТОДИЧНІ РОЗРОБКИ ДЛЯ ПРОВЕДЕННЯ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ З
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КЛІНІЧНА ПСИХОЛОГІЯ»

Освітній рівень перший (бакалаврський) рівень
Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
Спеціальність 227 «Терапія та реабілітація»

Автори:

Матяш М.М. - доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри загальної і медичної психології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця.

Філоненко М.М. - докторка психологічних наук, професорка, деканка медико-психологічного факультету Національного медичного університету імені О.О. Богомольця.

Луцьов В.Є. - кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної і медичної психології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця.

Скоробогатова О.В. - кандидат медичних наук, доцент кафедри загальної і медичної психології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця.

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 2 від «12» вересня 2024 року

Завідувач кафедри,
Матяш М.М.

професор

Тема № 1. Основні поняття клінічної психології в парадигмах: психодинамічної теорії, екзистенційно-гуманістичної психології, когнітивно-біхевіоральної психології, психології здоров'я та поведінкової медицини, нейропсихології.

(лекційне заняття – 2 години)

Мета: Розкрити актуальність та сформувати мотивацію вивчення дисципліни «Клінічна психологія» для майбутніх ерготерапевтів-реабілітологів спеціальності 227 «Фізична терапія. Ерготерапія», розглянути основні поняття та концепції психології здоров'я.

План лекції:

1. Поняття, зміст та основні поняття клінічної психології.
2. Предмет, об'єкт та завдання курсу клінічної психології.
3. Клінічна психологія в парадигмі основних психологічних напрямків.
4. Клінічна психологія в контексті медицини.

Ключові поняття: здоров'я, клінічна психологія, психопатологія, поведінка.

Рекомендована література:

1. Ільїна Н.М. Клінічна психологія: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2020. 163 с.
2. Луньов В.Є. Основи психодіагностики в соціальній сфері та клінічній практиці: навчальний посібник – Hamilton: Accent Graphics Communications – К.: Інтерсервіс, 2017. – 286 с.
3. Андрущенко В. П. Философско-психологические проблемы методологии познания психики [Електронний ресурс] / В. П. Андрущенко, Т. С. Яценко // Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 12 : Психологічні науки. - 2012. - Вип. 36. - С. 7-20. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_012_2012_36_3

Тема № 2. Сімейство міжнародних класифікацій ВООЗ, загальні правила для кодування широкого спектру інформації, пов'язаної зі здоров'ям

(лекційне заняття – 2 години)

Мета: Ознайомити студентів із міжнародними класифікаціями захворювань, навчити студентів взаємодіяти із різними джерелами інформації про здоров'я.

План лекції:

1. Міжнародна класифікація функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я.
2. Сімейство міжнародних класифікацій ВООЗ
3. Оцінка порушень життєдіяльності

4. Інструменти оцінки дитини

Ключові поняття: Міжнародна класифікація функціонування, порушень життєдіяльності, класифікації ВОЗ, порушення життєдіяльності, оцінка якості життя.

Рекомендована література:

1. Психодіагностичні моделі в практиці клінічного психолога: Навчальний посібник (частина перша) / В.Є. Луньов, К.В. Аймедов, Д.М. Корошніченко / заг.ред В.Є. Луньова – Одеса: ОНМедУ, 2015 – 296 с.
2. Ільїна Н.М. Клінічна психологія: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2020. 177 с.
3. Lexicon of psychiatric and mental health terms author World Health Organization | Source: World Health Organization: WHO <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/39342/924154466X.pdf;jsessionid=25D234E472CFEDF368AA7421B5461A33?sequence=1>
4. Міжнародна класифікація функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я: МКФ.

Тема № 3. Основні клініко-психологічні аспекти норми та патології. Системи класифікацій психічних та поведінкових розладів МКХ-10, DSM-V, PDM-2.

(лекційне заняття – 2 години)

Мета: Розкрити клінічні та психологічні аспекти понять «норма» та «патологія», ознайомити студентів із міжнародними класифікаціями захворювань та проаналізувати принципи їх формування, встановити зв'язок між різними класифікаціями.

План лекції:

1. Міжнародна класифікація хвороб (МКХ), F00-F99.
2. Діагностичний та статистичний посібник з психічних розладів 5-го перегляду (DSM-5), вісі 1-5.
3. Психодинамічний діагностичний посібник 2-го перегляду (PDM-2), осі P, M, S.

Ключові поняття: МКХ-10, DSM, PDM-2, психічні розлади, розлади зрілої особистості, поведінкові розлади, клінічні розлади.

Рекомендована література:

1. Nadejda Petrova Madjirova Psychopathology | Source: Medical University of Plovdiv. <https://mu-plovdiv.bg/wp-content/uploads/2016/12/Psychopathology-Madjirova.pdf>
2. Федосова Л. О. Клінічна психологія : навч. посіб. / Л. О. Федосова. —К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2013. — 248 с.

Тема № 4. Внутрішня картина хвороби, хворобливі-специфічні переживання. Переживання і внутрішня картина хвороби залежно від її гостроти, органів і систем, ступеня інвалідизації.

(лекційне заняття – 4 години)

Мета: Ознайомити студентів із поняттям «внутрішня картина хвороби» (ВКХ), проаналізувати зміни в ВКХ залежно від ураження певних органів та систем.

План лекції:

1. Психоаналітичне розуміння невротичних симптомів.
2. Класифікація типів реагування на хворобу.
3. Копінг-поведінка.
4. Операціоналізована психодинамічна діагностика (ОПД-2)

Ключові поняття: невроз, картина хвороби, копінг, ОПД-2, структурні розлади.

Рекомендована література:

1. Психодіагностичні моделі в практиці клінічного психолога: Навчальний посібник (частина перша) / В.Є. Луньов, К.В. Аїмедов, Д.М. Корошніченко / заг.ред В.Є. Луньова – Одеса: ОНМедУ, 2015 – 296 с.

Тема № 5. Алгоритм багатоосьової психологічної діагностики в практиці фізичної терапії та ерготерапії.

(лекційне заняття – 4 години)

Мета: Ознайомити студентів із етапами взаємодії «лікар-пацієнт», навчити формувати план програми реабілітації та проаналізувати критерії оцінки успішності запропонованих програм.

План лекції:

1. Класична техніка інтерв'ю. Вільні асоціації
2. Діагностичні рівні та технічні стратегії інтерв'ю в ОПД-2.
3. Алгоритм багатоосьової психологічної діагностики (симптоматична вісь, структурноособистісна вісь, медична вісь, соціальна вісь, інтегративна вісь)

Ключові поняття: клінічне інтерв'ю, асоціації, психосоматика, неврози, психози.

Рекомендована література:

1. The Oxford Handbook of Clinical Psychology.
<http://docshare04.docshare.tips/files/28023/280238870.pdf>
2. Психодіагностичні моделі в практиці клінічного психолога: Навчальний посібник (частина перша) / В.Є. Луньов, К.В. Аймедов, Д.М. Корошніченко / заг.ред В.Є. Луньова – Одеса: ОНМедУ, 2015 – 315 с.
3. Федосова Л. О.Клінічна психологія : навч. посіб. / Л. О. Федосова. —К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2013. — 270 с.

Тема № 6. Стандарти якості психоаналітичних психотерапій. Експертна оцінка психотерапевтичних нормативів. Стандарти світових та європейських федерацій.

(лекційне заняття – 2 години)

Мета: Ознайомити студентів із принципами планування психотерапевтичної роботи із пацієнтами, проаналізувати психотерапевтичні нормативи на прикладі стандартів світових та європейських федерацій.

План лекції:

1. Планування лікування та терапевтичні цілі. Оцінка ефективності.
2. Експертна оцінка психотерапевтичних нормативів.
3. Стандарти світових та європейських федерацій.

Ключові поняття: конфронтація, інтерпритація, психотерапія, опір пацієнта, ригідність, норматив.

Рекомендована література:

Базова:

1. Ільїна Н.М. Клінічна психологія: навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2020. 163 с.
2. Луньов В.Є. Основи психодіагностики в соціальній сфері та клінічній практиці: навчальний посібник – Hamilton: Accent Graphics Communications – К.: Інтерсервіс, 2017. – 286 с.
3. Психодіагностичні моделі в практиці клінічного психолога: Навчальний посібник (частина перша) / В.Є. Луньов, К.В. Аймедов, Д.М. Корошніченко / заг.ред В.Є. Луньова – Одеса: ОНМедУ, 2015 – 296 с.
4. Nadejda Petrova Madjirova Psychopathology | Source: Medical University of Plovdiv. <https://mu-plovdiv.bg/wp-content/uploads/2016/12/Psychopathology-Madjirova.pdf>
5. Lexicon of psychiatric and mental health terms author World Health Organization | Source: World Health Organization: WHO <https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/39342/924154466X.pdf;jsessionid=25D234E472CFEDF368AA7421B5461A33?sequence=1>

6. Федосова Л. О. Клінічна психологія : навч. посіб. / Л. О. Федосова. — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2013. — 248 с.

Допоміжна

1. Яценко Т. Особливості внутрішньої динаміки психіки та її врахування у діагностико-корекційному процесі / Т. Яценко // Психологія особистості. - 2011. - № 1. - С. 78-85. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/По_2011_1_12

2. Яценко Т. С. Взаємозв'язки свідомого і несвідомого в контексті проблеми психологічних захистів / Т. С. Яценко // Психолінгвістика. - 2012. - Вип. 10. - С. 150-159. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/psling_2012_10_21

3. Яценко Т. С. Структурно-функціональний аналіз семантики комунікатів в глибинно-корекційному процесі [Електронний ресурс] / Т. С. Яценко, О. В. Педченко, О. В. Овчаренко // Психолінгвістика. - 2012. - Вип. 10. - С. 159-169. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/psling_2012_10_22

4. Яценко Т. Цілісність психічного у взаємозв'язках свідомого з несвідомим [Електронний ресурс] / Т. Яценко // Естетика і етика педагогічної дії. - 2012. - Вип. 3. - С. 56-68. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eepd_2012_3_7

5. Психосоматична медицина та загальна практика. <https://uk.e-medjournal.com/index.php/psp/index>